

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

ЧЕТВЕРТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ЛАЗАРЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF LAZARENKO AND OTHERS v. UKRAINE)**

(Заява № 70329/12 та 5 інших заяв – див. перелік у додатку)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

27 червня 2017 року

ОСТАТОЧНЕ

27/09/2017

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Його текст може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Лазаренко та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (Четверта секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Вінсент А. Де Гаetano (*Vincent A. De Gaetano*), Голова,
Ганна Юдківська (*Ganna Yudkivska*),
Пауло Пінто де Альбукерк (*Paulo Pinto de Albuquerque*),
Фаріс Вегабович (*Faris Vehabović*),
Карло Ранцоні (*Carlo Ranzoni*),
Жорж Раварані (*Georges Ravarani*),
Петер Пацолай (*Péter Paczolay*), судді,

та Маріалена Цирлі (*Marialena Tsirli*), Секретар секції,

після обговорення за зачиненими дверима 30 травня 2017 року,
постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначеними у переліку в додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція), шістьма громадянами України, чиї імена та дати народження зазначені у додатку.

2. Шостій заявниці (пані Вічкановій) було надано право самостійно представляти свої інтереси. Інших заявників, яким було надано правову допомогу, представляв пан М. Тарахкало та пані О. Проценко, адвокати, які практикують у м. Київ. Уряд України (далі – Уряд) представляв його Уповноважений, пан І. Ліщина.

3. Заявники стверджували, зокрема, що національні суди не проінформували їх належним чином про апеляційні провадження у їхніх справах.

4. 21 квітня 2016 року про цю скаргу було повідомлено Уряд, а решту заяв було визнано неприйнятними відповідно до пункту 3 Правила 54 Регламенту Суду.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

A. Загальний опис проваджень у справах заявників

5. У спорах між заявниками та національними органами пенсійного забезпечення суди першої інстанції ухвалили рішення на користь заявників, постановивши підвищити розмір їхніх пенсій у зв'язку із збільшенням у країні показника середньої заробітної плати з моменту їх виходу на пенсію.

6. Державні органи-відповідачі звернулись із апеляційними скаргами до Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду (далі – апеляційний суд).

7. Згідно з національним законодавством (див. пункт 18) після надходження апеляційної скарги до апеляційного суду суддя-доповідач цього суду, якщо він вирішує, що скарга відповідає необхідним формальним вимогам, постановляє ухвалу про відкриття апеляційного провадження (далі – ухвала) та надсилає її заявникам разом з копією апеляційної скарги.

8. Уряд та заявники не погоджуються щодо того, чи дійсно ці документи були надіслані заявникам (див. пункти 11 – 13).

9. У різні дати, зазначені у додатку, апеляційний суд скасував рішення, ухвалені на користь заявників, відхиливши їх вимоги про збільшення розміру пенсій, постановивши, що національне законодавство не передбачає підвищення пенсійних виплат у зв'язку із збільшенням у країні показника середньої заробітної плати після виходу на пенсію. У справі п'ятого заявника апеляційний суд провів судове засідання у його присутності (див. пункт 14). Справи інших заявників суд розглянув у порядку письмового провадження без виклику сторін.

10. У справах другого – шостої заявників ухвали апеляційного суду набрали законної сили з моменту постановлення, оскільки вони не підлягали оскарженню (див. відповідні положення законодавства у пункті 16). Перша заявниця подала касаційну скаргу до Вищого адміністративного суду України. 26 жовтня 2012 року він залишив без змін рішення апеляційного суду, не прокоментувавши скаргу, яку подала заявниця про те, що її не було проінформовано про апеляційне провадження.

B. Обставини щодо окремих заявників

1. Перша – четверта та шоста заявники

11. За твердженнями заявників, національні суди не надіслали їм ні (і) копій апеляційних скарг відповідачів, ні (ii) копій ухвал про відкриття апеляційних проваджень у їхніх справах. Відповідно, їм не було відомо про апеляційні провадження до ухвалення апеляційним судом рішень у їх справах. Вони дізналися про ці рішення пізніше, а

саме, після зменшення розміру їхніх пенсій на підставі ухвал апеляційного суду.

12. Згідно з твердженнями Уряду, заявників було належним чином повідомлено про апеляційні провадження.

13. З наявних в Суду матеріалів вбачається, що:

- (i) матеріали проваджень у національних судах у справах першої – третьої та шостої заявників містять або копії ухвал про відкриття апеляційних проваджень у їх справах, або повістки-повідомлення, відправлені їм секретарем суду з інформуванням про призначені судові засідання у їхніх справах у порядку письмового провадження, а також з посиланням, що відповідне рішення судді та копія апеляційної скарги були додані до листа;
- (ii) повістки-повідомлення, направлені першій та другому заявникам, містять примітку про те, що вони мали бути відправлені рекомендованою кореспонденцією з підтвердженням про вручення;
- (iii) матеріали справи третьої заявниці також містять копію листа суду першої інстанції з повідомленням, що її справу, разом з апеляційною скаргою, було направлено до апеляційного суду;
- (iv) матеріали справи четвертої заявниці не містять ухвали чи повістки-повідомлення;
- (v) жодні матеріали справи не містять ні поштових документів, ні реєстрів вихідної кореспонденції, з яких би вбачалось, що документи, зазначені у підпунктах з (i) – до (iii), були надіслані або вручені заявникам.

2. П'ятий заявник

14. 23 червня 2012 року апеляційний суд надіслав п'ятому заявнику повістку про виклик до суду для участі у засіданні 01 листопада 2012 року. У матеріалах справи міститься розписка адресата про одержання повістки. У судовому засіданні, на якому він був присутній, суд розглянув апеляційну скаргу управління Пенсійного фонду України за відсутності його представників та скасував рішення суду першої інстанції.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

A. Кодекс адміністративного судочинства від 06 липня 2005 року

15. Стаття 33 розрізняє повістки про виклик та повістки-повідомлення, перші надсилають сторонам з метою їх виклику до суду, а останні є звичайними повідомленнями про процесуальні дії, участь у яких не є обов'язковою. Як повістки про виклик, так і повістки-повідомлення мають бути відправлені рекомендованою кореспонденцією (листом, телеграмою), кур'єром із зворотною розпискою, або факсом, телефаксом, електронним листом, телефоном або публікацією у засобах масової інформації.

Згідно зі статтею 35 повістки про виклик та повістки-повідомлення мають вручатись під розписку. Особа, яка вручає повістку, зобов'язана

повернути до суду розписку адресата про одержання повістки, яка приєднується до справи. У разі відсутності адресата особа, яка повинна вручити повістку, робить відповідну відмітку у повістці. Розписку про одержання повістки або повістку у разі неможливості вручити її адресату чи відмови адресата її одержати належить негайно повернути до суду.

16. Частина друга статті 183 передбачає, *inter alia*, що справи щодо соціальних чи пенсійних виплат можуть розглядатись в порядку скороченого провадження без виклику сторін. Постанова може бути оскаржена до апеляційного суду, рішення якого є остаточним.

17. Стаття 197 передбачає, що апеляційний суд може розглянути апеляційну скаргу в порядку письмового провадження на основі наявних матеріалів справи, зокрема, якщо (і) сторони не заявили клопотання про розгляд апеляційної скарги за їх участі або (ii) якщо справа стосується соціальних пільг або пенсійних виплат та була розглянута судом першої інстанції в порядку скороченого провадження.

18. На момент подій статті 189 та 190 передбачали, що, коли до апеляційного суду надходить нова справа, вона передається судді-доповідачу. Як тільки суддя постановив ухвалу про відкриття апеляційного провадження, він або вона має протягом десяти днів надіслати сторонам копію ухвали про відкриття провадження разом з копією апеляційної скарги, та визначити строк, протягом якого потрібно подати відзив на апеляційну скаргу.

В. Зберігання судових справ та офіційних документів

19. Наказом № 578/5 від 12 квітня 2012 року Міністерством юстиції було затверджено Перелік типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та інших організацій. Стаття 128 Переліку передбачає, що реєстри на відправлену кореспонденцію мають зберігатися протягом принаймні одного року та можуть бути знищені, з урахуванням ряду умов, після закінчення цього періоду.

Наказом № 22 від 11 лютого 2010 року Державна судова адміністрація України затвердила Перелік судових справ і документів, що утворюються в діяльності суду, із зазначенням строків зберігання. Стаття 15 Переліку передбачає, що документи, які стосуються апеляційного провадження, мають зберігатися протягом принаймні п'яти років і можуть бути знищені, з урахуванням ряду умов, після закінчення цього періоду.

С. Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних адміністративних судах

20. Наказом № 155 від 05 грудня 2006 року Державна судова адміністрація України затвердила Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних адміністративних судах. Вони були скасовані 17 грудня 2013 року.

21. Пункт 2.4 передбачав, серед іншого, що розписки про одержання повісток або повістки, повернуті за неврученням адресату, і повістки-повідомлення передаються для долучення до матеріалів відповідної справи. У пункті 7.1.1 містився перелік документів, які мають бути долучені до матеріалів справи, зокрема, розписки про одержання сторонами провадження повісток або повісток-повідомлень. Відповідно до пункту 7.1.5 вимагалось, щоб на копіях надісланих сторонам документів зазначалася дата надіслання з проставлянням підпису особи, яка їх надіслала.

ПРАВО

I. ЗАЯВА № 27320/13, ПОДАНА П'ЯТИМ ЗАЯВНИКОМ

22. П'ятий заявник (пан Кучеренко) скаржився у своїй заяві на порушення принципу рівності сторін у провадженні в апеляційному суді, а також на порушення принципу правової визначеності у цьому провадженні, оскільки апеляційну скаргу було подано із порушенням строків. Після повідомлення про заяву він підтримав лише останню скаргу.

23. Уряд оскаржив прийнятність цієї заяви з декількох підстав. Уряд стверджував, що заява є явно необґрунтованою, оскільки заявника було проінформовано про розгляд його справи апеляційним судом. Уряд також посилався на інші підстави неприйнятності, а саме зловживання правом на подання індивідуальної заяви.

24. Суд бере до уваги, що Урядом було висунуто низку заперечень щодо прийнятності цієї заяви. Проте Суд вважає, що немає необхідності розглядати всі заперечення, оскільки скарги, подані п'ятим заявником, мають у будь-якому випадку бути або визнані неприйнятними або вилучені з реєстру справ Суду з таких підстав (див., наприклад, рішення у справі «Карпюк та інші проти України» (*Karpyuk and Others v. Ukraine*), заяви № 30582/04 та № 32152/04, пункт 160, від 06 жовтня 2015 року та ухвалу щодо прийнятності у справі «Апушкін проти України» (*Apushkin v. Ukraine*), заява № 13465/06, від 10 травня 2016 року).

25. Суд зауважує, що після направлення заяви на комунікацію п'ятий заявник не підтримав свою скаргу щодо стверджуваного порушення принципу рівності сторін (див., для порівняння, рішення у справах «Микола Кучеренко проти України» (*Nikolay Kucherenko v. Ukraine*), заява № 16447/04, пункти 39 – 41, від 19 лютого 2009 року) та «Віслогузов проти України» (*Visloguzov v. Ukraine*), заява № 32362/02, пункти 98 – 100, від 20 травня 2010 року). На думку Суду за цих обставин не можна вважати, що п'ятий заявник має намір підтримувати цю скаргу у розумінні підпункту «а» пункту 1 статті 37 Конвенції. Більше того, відповідно до пункту 1 статті 37 *in fine*, Суд не вбачає жодних особливих обставин в аспекті поваги до прав людини,

які б вимагали подальшого розгляду цієї скарги. У світлі зазначеного цю скаргу має бути вилучено з реєстру справ Суду.

26. Оскільки п'ятий заявник мав намір повторно подати свою скаргу щодо правової визначеності, Суд зазначає, що її вже було визнано неприйнятною (див. пункт 4) та доходить висновку, що його повторна скарга, таким чином, має бути відхилена відповідно до підпункту «б» пункту 2 та пункту 4 статті 35 Конвенції як така, що «за своєю суттю є ідентичною» (див., наприклад, рішення у справі «Ісаєв проти України» (*Isayev v. Ukraine*), заява № 28827/02, пункт 46, від 28 травня 2009 року). Відповідно, оголошуючи цю скаргу неприйнятною, Суд відхиляє заяву № 27320/13 у повному обсязі.

II. ОБ'ЄДНАННЯ ІНШИХ ЗАЯВ

27. Суд вважає, що відповідно до пункту 1 Правила 42 Регламенту Суду інші заяви мають бути об'єднані з огляду на їх спільне фактичне та юридичне підґрунтя.

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

28. Заявники скаржились на порушення принципу рівності сторін у провадженнях в апеляційному суді. Заявники посилалися на пункт 1 статті 6 Конвенції, відповідна частина якого передбачає:

«Кожен має право на справедливий ... розгляд його справи ... судом, ... який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Прийнятність

29. Уряд стверджував, що з підстав, викладених у пункті 33, скарги заявників є явно необґрунтованими.

30. Заявники не погодились.

31. Суд зазначає, що ці скарги заявників порушують серйозні питання, які вимагають розгляду по суті. Отже, всупереч зауваженням Уряду, вони не є явно необґрунтованими у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції та не є неприйнятними з будь-яких інших підстав. Отже, вони мають бути визнані прийнятними.

B. Суть

1. Доводи сторін

32. Заявники стверджували, що їм не було відомо про апеляційні провадження, оскільки їм не було надіслано жодного документу з відповідною інформацією.

33. Уряд заперечував це, стверджуючи, що ухвали суддів та повістки-повідомлення, долучені до матеріалів справ заявників (див. підпункт «і» пункту 13), є доказами того, що заявників було повідомлено про апеляційні провадження. Згідно з твердженнями

Уряду, відповідні документи було насправді надіслано заявникам звичайним поштовим відправленням. Проте єдині документи про відправку такої пошти та реєстри вихідної кореспонденції були знищені, оскільки за затвердженим Переліком типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та інших організацій (див. пункт 19), такі реєстри не мають зберігатися більше одного року.

34. Заявники не погодились. Вони стверджували, що діловодство у судах здійснюється відповідно до Інструкції з діловодства в адміністративних судах (див. пункт 21), а не переліку типових документів, на який посилався Уряд. Заявники посилались на Кодекс адміністративного судочинства України та інструкції, відповідно до яких судові документи мають надсилатись рекомендованою кореспонденцією, а не звичайними невідслідкованими поштовими відправленнями, а розписки про одержання мають зберігатись у матеріалах справи (див. пункти 15 та 21).

35. Відповідно, заявники стверджували, що було порушення статті 6 Конвенції у зв'язку з порушення принципу рівності сторін у провадженнях в апеляційному суді. Уряд доводив, що такого порушення не було.

2. Оцінка Суду

(а). Загальні принципи

36. Суд повторює, що принцип рівності сторін вимагає надання кожній стороні розумної можливості представляти свою справу за таких умов, які не ставлять її чи його у явно гірше становище порівняно з протилежною стороною (див., рішення у справах «Домбо Бехеєр Б.В. проти Нідерландів» (*Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands*), від 27 жовтня 1993 року, пункт 33, Серія А № 274 та «Авотіньш проти Латвії» (*Avotiņš v. Latvia*) [ВП], заява № 17502/07, пункт 119, ЄСПЛ 2016). Кожній стороні має бути забезпечена можливість ознайомитись із зауваженнями або доказами, наданими іншою стороною, у тому числі із апеляційною скаргою, та надати власні зауваження з цього приводу. Під загрозою стоїть впевненість сторін у функціонуванні правосуддя, яке ґрунтується, зокрема, на усвідомленні того, що вони мали змогу висловити свої думки щодо кожного документа в матеріалах справи (див. рішення у справі «Беєр проти Австрії» (*Beer v. Austria*), заява № 30428/96, пункти 17 – 18, від 06 лютого 2001 року).

37. Статтю 6 Конвенції не можна тлумачити як таку, що встановлює певну форму обслуговування судової кореспонденції (див., наприклад, ухвали щодо прийнятності у справах «Богонос проти Росії» (*Bogonos v. Russia*), заява № 68798/01, від 05 лютого 2004 року та «Бац проти України» (*Bats v. Ukraine*), заява № 59927/08, пункт 37, від 24 січня 2017 року). Від національних органів влади також не вимагається забезпечення бездоганного функціонування поштової системи (див., рішення у справі «Загородніков проти Росії» (*Zagorodnikov v. Russia*), заява № 66941/01, пункт 31, від 07 червня 2007 року). Тим не менш,

загальна концепція справедливого судового розгляду охоплює фундаментальний принцип змагальності процесу (див., рішення у справі «Руїз-Матеос проти Іспанії» (*Ruiz-Mateos v. Spain*), від 23 червня 1993 року, пункт 63, Серія А, № 262), вимагає, щоб особу, щодо якої порушено провадження, було проінформовано про цей факт (див. рішення у справі «Діліпак та Каракайя проти Туреччини» (*Dilipak and Karakaya v. Turkey*), заяви № 7942/05 та № 24838/05, пункт 77, від 04 березня 2014 року). Невручення стороні належним чином судових документів може позбавити його або її можливості захищати себе у провадженні (див., рішення у справі «Заводнік проти Словенії» (*Zavodnik v. Slovenia*), заява № 53723/13, пункт 70, від 21 травня 2015 року, із подальшими посиланнями).

(b) Застосування зазначених принципів у цій справі

38. У цій справі для забезпечення дотримання принципу рівності сторін заявники мали бути повідомлені про апеляційні скарги, подані у їхніх справах. Сторони заперечили, що їх справді було про це повідомлено. Проте Суд зазначає, що національне законодавство містить спеціальні норми щодо забезпечення інформування сторін про ключові процесуальні дії і дотримання, таким чином, принципу рівності сторін, та зберігання відповідної інформації. Відповідні норми вимагали, щоб у випадку надсилання судових документів поштою, вони надсилались рекомендованою кореспонденцією. Більше того, особа, яка вручає документ, мала повернути до суду розписку про одержання, а національне законодавство чітко вимагало, щоб таку розписку було долучено до матеріалів справи (див. пункти 15 та 21). Якби цю процедуру було дотримано, то в матеріалах справи містилось би підтвердження про отримання. Дотримання такої процедури дозволило б уникнути труднощів, викликаних знищенням реєстрів вихідної кореспонденції, що, за твердженнями Уряду, завадило йому надати докази повідомлення заявників (див. пункти 19 та 33).

39. Уряд не пояснив, чому не було дотримано процедури, передбаченої Кодексом, а, як стверджувалось, замість цього було використано звичайне поштове відправлення (див., для порівняння, рішення у справі «Гакхарія проти Грузії» (*Gakharia v. Georgia*), заява № 30459/13, пункт 40, від 17 січня 2017 року). Не було жодного офіційного рішення чи нормативного акту, які б передбачали цю альтернативну форму вручення (див., для порівняння, рішення у справі «Стрижак проти України» (*Strizhak v. Ukraine*), заява № 72269/01, пункт 39, від 08 листопада 2005 року). Більше того, документи у матеріалах справ деяких заявників на національному рівні чітко вказують, що для відправлення заявникам документів мало бути використано саме рекомендовану кореспонденцію, а не звичайне невідслідковане поштове відправлення (див. підпункт «іі» пункту 13).

40. Дійсно, українське законодавство також передбачає інші форми повідомлення, крім надсилання рекомендованою кореспонденцією, наприклад, повідомлення за допомогою телефонного зв'язку. Суд вже встановлював, що коли національне законодавство передбачає можливість вибору засобів повідомлення, на національні суди все ще

покладається обов'язок з'ясувати чи були їхні сповіщення про інші документи завчасно отримані сторонами та, за необхідності, внести відповідні відомості до тексту рішення (див. рішення у справі «Ганкін та інші проти Росії» (*Gankin and Others v. Russia*), заяви № 2430/06 та інші, пункт 36, від 31 травня 2016 року). Проте немає підстав або інших документів, які б дозволили вважати, що у справах заявників було використано або передбачено іншу форму повідомлення, ніж надсилання поштовим зв'язком. При цьому, у випадку надсилання за допомогою поштового зв'язку, українське законодавство, на відміну від національного законодавства у справі «Ганкін та інші проти Росії» (*Gankin and Others v. Russia*), не дає права вибору: має використовуватись рекомендована кореспонденція.

41. Зазначені міркування застосовуються *a fortiori* у справі четвертої заявниці, в матеріалах справи на національному рівні якої відсутні не лише запис про відправлення їй якого-небудь документу з метою її інформування, а й будь-які відомості, що такий документ взагалі було створено (див. підпункт «iv» пункту 13).

42. Незважаючи на те, що це не є вирішальним для розв'язання цього питання, Суд також зазначає, що матеріали справи пана Кучеренка містять розписку про одержання повістки (див. пункт 14). Уряд не надав жодних пояснень такої розбіжності між стверджуваною практикою, яка зокрема полягає у використанні звичайних невідслідкованих поштових відправлень, та фактами справи пана Кучеренка.

43. Суд доходить висновку, що не було доведено, що апеляційні скарги були вручені заявникам або, що їх було повідомлено про них будь-якими іншими засобами. Таким чином, їх було позбавлено можливості надати свої зауваження щодо апеляційних скарг, поданих у їхніх справах. Це призвело до порушення принципу рівності сторін (див., для порівняння, згадане рішення у справі «Беер проти Австрії» (*Beer v. Austria*), пункти 19 – 21 та рішення у справі «Салов проти України» (*Salov v. Ukraine*), заява № 65518/01, пункт 88, ЄСПЛ 2005-VIII (витяги).

44. Відповідно було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

45. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію.»

A. Шкода

46. Пані Лазаренко, пан Демський, пані Новицька та пані Півхлопко вимагали по 10 000 євро відшкодування моральної шкоди кожному.

Пані Вічканова вимагала 14 400 українських гривень відшкодування матеріальної шкоди. Вона залишила питання визначення розміру відшкодування моральної шкоди на розсуд Суду.

47. Уряд вважав, що ці вимоги є надмірними та необґрунтованими. Уряд також стверджував, що немає жодного причинно-наслідкового зв'язку між стверджуваними порушеннями та розміром матеріальної шкоди, яку вимагає пані Вічканова.

48. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та матеріальною шкодою, яку вимагає пані Вічканова, тому він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд вважає, що заявники зазнали моральної шкоди внаслідок встановленого порушення, яка не може бути відшкодована самим лише встановленням порушення. Зважаючи на обставини справи та постановляючи рішення на засадах справедливості, відповідно до статті 41 Конвенції Суд присуджує кожному заявнику по 1 000 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові та інші витрати

49. Заявники також вимагали 8 175 євро в якості відшкодування судових та інших витрат, яких вони зазнали під час провадження у Суді, які мають бути перераховані на рахунок їх адвоката.

50. Уряд вважав ці вимоги надмірними та необґрунтованими.

51. Відповідно до практики Суду заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір – обґрунтованим. У цій справі, з огляду на наявні в нього документи та зазначені критерії, а також, що адвокату заявників було сплачено за надання правової допомоги, Суд не присуджує нічого у зв'язку з цим.

С. Пеня

52. Суд вважає за належне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* вилучити з реєстру справ заяву № 27320/13 в частині щодо стверджуваного порушення принципу рівності сторін та *оголошує* неприйнятними решту скарг у цій заяві;
2. *Вирішує* об'єднати решту заяв;
3. *Оголошує* прийнятними решту заяв;
4. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;

5. *Постановляє, що*

- (a) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити кожному заявнику 1 000 (одна тисяча) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 27 червня 2017 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Маріалена Цирлі
(*Marialena Tsirli*)
Секретар

Вінсент А. Де Гаetano
(*Vincent A. De Gaetano*)
Голова

ДОДАТОК

№	№ заяви	Дата подання	П.І.Б. заявника, дата народження, місце проживання	Суд першої інстанції та дата ухвалення рішення	Дата ухвалення рішення апеляційного суду	Дата ухвалення Вищим адміністративним судом України (ВАСУ) рішення за касаційною скаргою
1.	70329/12	23/10/2012	Гаяна Петрівна ЛАЗАРЕНКО 02/08/1938 Дніпропетровськ	Кіровський районний суд м. Дніпропетровська, 11/08/2011	27/09/2012	26/10/2012
2.	9041/13	21/01/2013	Микола Олександрович ДЕМСЬКИЙ 21/12/1956 Дніпропетровськ	Ленінський районний суд м. Дніпропетровська, 01/06/2011	06/07/2012	Оскарженню не підлягає
3.	9755/13	21/01/2013	Людмила Володимирівна НОВИЦЬКА 02/05/1947 Дніпропетровськ	Красногвардійський районний суд м. Дніпропетровськ, 30/05/2011	20/09/2012	Оскарженню не підлягає
4.	15901/13	19/02/2013	Марія Василівна ПІВХЛЮПКО 22/05/1942 Дніпропетровськ	Ленінський районний суд м. Дніпропетровськ, 20/07/2011	17/07/2012	Оскарженню не підлягає
5.	27320/13	12/04/2013	В'ячеслав Вікторович КУЧЕРЕНКО 25/06/1950 Дніпропетровськ	Індустріальний районний суд м. Дніпропетровськ, 11/01/2011	01/11/2012	Оскарженню не підлягає
6.	61147/14	02/09/2014	Любов Кіндратівна ВІЧКАНОВА 19/04/1956 Лозуватка	Центрально-міський районний суд м. Кривого Рогу, 26/04/2011	06/12/2013	Оскарженню не підлягає